

Natur. 26. febr. 1643. De Natur 14. Decembri. 1684.

The Helligas Urffkap /

Uti

2.

En Christelig Piskpredikan /

Uf Gudz Ewige Sons Ord i Uppenb. B.

XXI. Cap. v. 7.

Tå

Kongl. May: Broo: Dienares och Tull-

nårs wid Stockholms store inkommande

Stödtull /

Then Åhrebörne och Wälbetrodde Herrens /

S. ZACHARIAE
KIRCKNERS

Andelöse Refamen / af en Stög och anseen-
lig Sörsamblings beledsagande / uti sit Hwtilorum i

Stockholms Store/eller S. Nicolai Kyrckia inför-

des / Åhr 1685, den 26 Februarii,

förestådt

af

Eric Tilas,

Kyrckioheerden wid S. Cath. Sörsambling.

Stockholm/tryckt hoos Joh. G. Eberdt/ Åhr 1686.

Thett Åhreborne / Gudfruchtige och mycket
Dygdesamme Matronan.

M. MARIA Stöcken

Ström /

Salige Herr Zullnårens
högebedröfwade Anckia /

Warder thenne Enfaldige Predikan / som nu
effter thes åstundan af trycket utgår / til
Tröst och hugswalelse / så wäl som then Sa-
lige Mannen til Christoflig åminnelse /
tienst-lydigst dedicerat

af

E. T.

I Guds Faders / Söns och thens **L**elige
Andes **A**mn / **A**men!

Ar Guds Ande the Uthwaldas
tillstånd beskriwa wil / säger han:
Salige äro the Döde / som i
Herranom döo! I hwilke Ord
wij märckia skole / 1. Om hwilke här
egenteligen talas? och 2. Hwad thet
är / som om them talas? Om thet förra säger han:
Salige äro the Döde. *Οι νεκροί.* Döde äro the / som
thetta timmeliga Liffwet / antingen genom natur-
lig Siukdom / såsom Dödsens förbod / eller genom
andre wäldsame medel öfwer gifwet hafwa; Men
undertiden warda och the andeligen Döde med
thetta namnet beskrefne / hwilka sit timmeliga Liff ful-
ler ännu niuta / men utan Guds Nåd / utan Troon
uppå Christu franhärda uti sina Synder / och al-
så äro lefwandes döde / som thet står om en på Wäl-
lust begifwen Anckia. *Thesse i sine Synder döde* 1. Tim. 4. 6.
Menniskior / när them i sådant dödsens tillstånd /
som the i lifztiden lefwat uti / then timmelige Dö-
den förrastar / äre på dubbelt sätt döde / ity theas
andelige

andelige Död uti then ewiga / och thetas timme-
lige Lijf uti then timmeliga Döden förwand,
lat warder.

Matth. VIII, 22.

Sådane fallar Christus the

Dödas döde / sånandes til en af sine Lärjungar : lät

the döda begrafwa sina döda. En sådan död

död the Christna icke. Undertiden tages och död för

allehanda lijddande och Dödzfara / som Paulus om

1. Cor. xv, 32.

sig säger : Jag döör hwar dag. Wij omföre al-

tijd HErrans Jesu död på wår Lefamen.

2. Cor. iv, 10.

och åter : Wij som lefwe / warde altijd öf-

Rom. VIII, 36

wergifne i döden för Jesu skul. Gör tin

skul warde wij dödade heela dagen / wij war-

de håldne för slachte, fyår. Thet är : the som

för HErrans skul mycket lijda / och dageligen uti

Dödzfaran swäswa måste / the samma warda så-

som salige ansedde / och the thet alreda i HErranom

döde äro ; doch meenar thetta Språket icke egentli-

gen sådane döde / utan them som naturligen döde

äro / aldenstund i sielfwe Texten strax effter / på alt

arbete följer en hwilla / hwilken wid lijddandet här i

Werlden aldrig finnas kan. Men these naturligen

döde Menniskior blifwa icke alle salige / aldenstund

mångom / ja ty wår ! alt för mångom är then tim-

melige Döden en Döör och Ingång til then ewiga /

och bara Helfwetet ; Men the allenast som i HERR-

anom döo / thet är / the som genom Dopet i Chri-

sto innmpade / och af Christi Anda upfylte äre med

all Gudz fullheet och rättfärdighetenes Fruchter /

nembl. Troon / Kiärleken / Bönen / Hoppet / Tola-

mod / och andre Christelige Dngder / i hwilka the

Dageli

3
dageligen upwåxa och tiltaga/ thelikes genom rätt-
skaffans ånger och bättring meer och meer förnija-
de/sampt af then andeliga Spiisen uti Altarens
Sacramente styrkte/ och således i sin Christendom
in til åndan fullbordade warda. The esse alle/ såsom
the nu lefwat i HErranom/ altså döo the och i HErr-
ranom. The erkiänna honom uti sin Dödstund
för sin Herra/hwilken them med sit Blood och Död
til sin egendom dyrt köpt hafwer. The trösta sig
aff hans fullkomliga förtienst/ och weta på
hwem the troo/ och äro wise/ at han förmår
förwara theas betrodde Godz in til then da-
gen. The bekiänna Jesu Mann med Hierta och
Mund/ som Patriarken Jacob: HErrre iag wän-
tar effter tine Hells/ (Saligheet) så at hwar
man seer och förstår / hwaruppå the sig i Döden
förlåta. The åkalla och HErrans Namn/ anhål-
landes med Bönen/in til thes the upgifwa Andan.
The hugna sig aff sin nya födelse. The styrcka sin
swaga Troo med Gudz Ord/ then H. Absolution,
och Siälens eenda Spiis/ wår HErrs och Frel-
sares Jesu Christi sanna Lefamen och Blod/ och
altijd befljta sig om ett Christeligt Lefwerne. Så
dant alt heter döo i HErranom.

Hwad säger nu Andan om them/ som i HErra-
nom döo? Salige äro the/ säger han. Hwad thet
Ordet Salige / som här står egenteligen betynder //
kunne wij uti thetta Liffwet icke fullkomligen be-
griipa/ effter thet är icke än uppenbarat/ hwad

A iij

wij war-

Rom. xiv, 1.

I. Cor. vii, 23.

2. Tim. i, 12.

Gen. xlix, 18.

Joel. II, 32.

I. Joh. III, 2.

4
wij warda skole / och här enkanerligen talas om
en sådan Saligheet / til hwilken våra Siälur först
genom Döden ingå / then intet Sga ännu sedt haf-
wer / doch uteslutes icke här then Saligheet / uti
hwilken the trogne allerede i thetta Lijfwet och nå-
denes Rike stå / ja then måste nödwändigst gå förut /
om then andre följa skal. Therefore wij och til vår
beste större Tröst och Glädie / Saligheten i bägge til-
ständen korteligst betrachta wele. Hwad the tro-
gnas Saligheet i thetta Lijfwet widkommer / be-
står hon therutinman / at the äro och lefwa uti
Christo. Nu äre the trogne uti Christo genom Tro-
na / och hafwa theras en dubbel nytta til sin Salig-
heet 1. At the genom trona bekomna Jesu Christi
fullkomliga Rättfärdigheet: ty såsom Christus
för them är giord til Synd / så warda the Gudz
Rättfärdigheet genom honom / hwar med the
blifwa för Gudz domb frie och löse ifrån sina Syn-
der / så at the ras igenom Jesu Christi Blood / uti
en trogen tilägnelse reenade Siälur / allerede insa in
för Gudz Thron / icke uti nogon Mennisklig / utan
i sanning guddomlig Rättfärdigheet / ja så stort
Glände som uti Synnden och thes skuld är: så stoer
Saligheet är uti sådan Rättfärdigheet; Hälst
emedan then samma os strax förskaffar Gudz Nåd
och Barmhertigkap / hwilka wij genom Synnden förlo-
rat hade. O hwad kan wara saligare / än wara
then aldrasaligste Gudens kärre Barn / och stå i
hans Nåd / then ther Kiällan är til all öfrig Unes-
ligheet?

2. Cor. v, 21.

ligheet? 2. Alt the och genom Trona blifwa så
föreenade med Christo / at han med sin Anda uti
them boor / och them ju meer och meer reenar och hel-
gar. Ty när wijsanfärdeligen äre uti Christo / är
han icke allenast wår Rättfärdigheet / utan och
wår Helgelse. Han gifwer os genom sin Helge
Anda icke allenast Ljus / ju meer och meer at lära
fiänna wåra Synder / och hwad os feklar; utan
och Krafter til at stå Diabulens / Werldens och
wårt eget Riöds reetelser emot / så wi eliest utan
Christo skulle wara Diabulens Slafwar / och
hwarfen emot Werlden / eller vårt eget Riöt något
mootstånd giöra kunde. Han är och then same / hwil-
ken til alt thet goda som uti nija födelken i os inplan-
tat är / wårten gifwer / och genom sin Andes Krafft
wårkar uti os then ena Dygden effter then andra /
och altså smänningom Gudz medskapade Belä-
te / som wi genom Synden förlorat hafwe / Dag
från Dag i os återigen förnjjar icke allenast / utan
och på mångahanda sätt märckeligen förbättrar /
så at wi med god skäl af ett tacksamt och gladt
Hjerta säga kune: Os är i Christo meer förwärf-
wat / än i Adam war fördärfwat. Uti Adam mis-
skade wi allenast en naturlig odödeligheet / sampt
och then medskapte Rättfärdigheet: och Heligheten /
hwaruti Gudz Beläte i os förnämbbligast bestog;
Men uti Christo hafwe wi fått igen thet som fast
bättre och mycket kosteligare är / i stället för then
naturliga / en andelig Odödeligheet: i stället för
then

6

then medskapade Rättfärdigheet / och Heligheten /
Christi egen heela rättfärdigheet och heligheet / huar
vppå hänger icke allenast theas Saligheet som i
Herronom död; utan och theas / som ännu lef-
wa / och så länge the lefwa / i så måtto / at Gud ge-
nom Jesu Christi Troo och så i thetta Lijfwet är
wår Himmelske Fader; oß til Kropp och Siäl da-
geligen och rikeligen försörjer: för alt ondt beskyd-
dar och bewarar: öfwerstyler wåra stora Swag-
heter: i Nöden hielper: i Bedröfwelsen hugswalar:
emot alla Werldenes och Diefwulens anfäktning-
gar / med sit helige Ord och the högwärdige Sacra-
menten betwäpnar och stärcker: oß och ther om för-
säkrar / at alt hwad han är och förmåhr / thet är alt-
sammans wårt / och wår egendom / til hwilken wij
genom Urskrätt komne äre / såsom thet uthwalde
Slächtet och Konungzlige Prästerskapet / ett heligt
Folck / allreda försatte uti ett himmelskt wäsende /
och wårt omgångelse i Himmelen hafwe / och så ge-
nom honom / som os mächtige gör / Christum / all-
ting förmåge / alldenstund os ingen gåfwa fehlar /
som wår tüneliga och ewiga wälfärd-befordra kan /
utan alt hwad ther til högnödigt pröfwes / af hans
guddommelige Krafft rikeligen skänkt är / genom
hans kundskap / som os kallat hafwer / genom sina
Herligheet och Dngd / genom hwilka os the dyra
och alldrastörsta Löfften gifne äro / nembl: at wij
therigenom måge blifwa deblachtige af Gudz Na-
tur / om wij sly werldenes förgiangeliga Lusta.
Thetta

7
Thetta med hwad mere är nu then Saligheet/hwil-
ken the wisseligen niuta/som här i werlden uti Chri-
sto sit Lestwerne fullända; Men doch lijkwäl en så-
dan Saligheet är/ som i thetta Lijfwet til aldra-
största dehlen förborgat blifwer / och först i then til-
kommande Härligheten på os fullkomligen uppen-
baras skal/ så thet rätteligen heter: Salige äro the
Döde! In thär är Saligheten så öfwermodton
stoor / at henne trärt swaga Förnußt här ingalun-
da begriipa/ en eller nogon mennisklig Tunga uth-
tala kan. En Saligheet then wij få såsom wår
Troos ändalyckt: En Saligheet / som giör os
lika Gudz Englar i Himmelen: En Saligheet
i Gudi sielf och all Gudz fullheet/ ther af wij/ så-
som Stiernor / fulle af Solenes Ljus/ ewinnerligen
skijna skole. En Saligheet / then intet Öga sedt/
intet Öra hört / och uti ingen Menniskios
Hierta stigen är! Therföre hon nu allenast i troos-
ne förwåntas moste / äfwen som Moles sag i troos-
na effter lönen/ emot hwilken han Christi förs-
smädelse hölt för större Rikedom än the häf-
wor uti Egypten.

Thenne Salige Mannen / fordom Kongl.
Mans Troo Tienare och wålförordnat Tullförs-
walt wid Stockholms stoorre inkommande Siö tull/
Ureborne och Wålbetrodde Herr ZACHARI-
AS KIRCKNER, hwilkens Lijflöse Lefamen står
här för wår Ögon at nedsättias på stunden i swar-
ta Mull / är nu ibland the Döde! ibland them / som
B i HEr

1. Pet. I, 9.

Matth. xxii,

30

1. Tim. vi, 15.

Esa. LXIV, 6.

&

1. Cor. ii, 9.

8
i HERRANOM döde äro/och Saligheten fullkomligen
bestittia. Andoch han i Lijftiden haft wackra före
måner i mycken Lycksaligheet / som thetta Lijfwet
stänka kan: af Christelige och hederwårde Föråldrar
sin hårtompsst: af Naturen stort Pund och serdeles
Gåfwor / them han genom ijdtessamma Studier från
Barndomen märkeligen ökat / och med påföljde
Dygda Lefwerne beprydt: En önskelig Måka uti
sit Ähtenskap: Ingen brist på thenne Werldenes
Ägodelar och Gåfwor; lijkwål hafwer han med
Salomo nogsamnt befunnit / alt sådant wara fåsån
geligheet / och förthenksul icke slagit sit Hierta til
thenna werlden / och thetta Lijfwets owahrachtiga
Sällheet; utan tractat effter then rätta och sanna
Lycksaligheten / the sanna Gudz Barns Salig
heet / then ther i döde fullkomnas / och altså dragit sin
hog ifrån thetta timmeliga / och wändt honom til
thet ewiga / på thet han effter thetta Lijfwet måtte
få arfwa och äga then ewigwahrande Saligheten.
Men aldenstund then samma år allenast uti Lijffens
Förste och HERRER / alles wår Saliggjörare Jesu
Christo at sinna / ty hafwer han och altid genom
ett bootfärdigt Lefwerne / och med en lefwande gid
rande Troo / winlagdt sig ther om / at wara med
Christo sin Frelsare / så i Döden som i Lijfwet wål
föreenat. Kan förthenksul then Sahlige Mannen
med all sfiähl råfnas ibland them / som i HERRA
nom döo; Såsom wij och nu hans Graaf med thet
ta then Helige Andes liusliga Språk försegla wele:
Salig

9
Salig åstu Zacharias Kirckner / som i HErranom
döder åst! Men see/ tu hafwer doch med tin hasti-
ga bortgång illa ruffwet och diupt särat thet Hier-
ta/ som et fiöt med tig warit hafwer: iag menar tin
i sorgen nedfånckte fiäre Waka/ then Ehreborne
och Dygdesamme Matronan, S. MARIA Hin-
drichsdotter Stockenström, som nu öfwer then
bittra/ henne åter inskiånckte Kalcken jämmerligen
suckar och quider / och heeta Tårar rinna låter.
Henne i synnerheet til Tröst och hugswalelse gifwer
iag utur then lefwande Tröste, Brunnen thetta
then Helige Andes söta Krafft, Wattnet: **GUD** Eccl. III, II.
gior all ting wäl i sinom tiid. Theras alle sorg-
bundne Hiertan god styrckia och treggebanda Tröst
hämpta kunna/ begrundandes Först/ hwem thet
i sanning är / som ibland os Menniskior sådan stor
förändring gior? nembl. icke något dumbt öde:
icke nogon häftig Mord: Engel af egna Kraffter:
icke heller Döden af sig sielfwan; Utan Gud allena
är then/som effter sin obegrüpelige försynn alt skickar
och lagar/at döo hafwer sin tiid/så wäl som födas sin
tiid / och gråta så wäl som lee sin tiid. Gior nu Gud
all sådan förändring / hoo wil drista sig at knorra
theremot? Han weet wårt bästa mycket bättre än
wij sielfwe/ han söker thet och/ ja offra genom Kors
och bedröfwelse/ som til wår ewiga Saligheet rätt
en geenstijg är. Sedan/ allidenslund wij af sielfwe
sanningen försäkrade äre/ at Gud gior all ting
wäl/ blifwer Trösten så mycket större: Är thet alt

wäl giordt/hwad orsak hafwe wij få til orod/ångest
och misnöne? Gud dödar och gifwer Liff: Förer
til Helfwetit / och ther uth igen / sargar med then
eene Handen/ och med then andra heelar han. Hans
högra Hand kan allting förändra. Han gör / til
thet tridie / alt i sinom tijd / som Språket lyder / os
til en ganska stoor Tröst. Wij Menniskior ställe
Lifden effter wårt behag / rope emoot dödzmåhlet /
och ehwad mehre os kan ofiårt wara: alt för otija
digt / alt för bittida. Så dömer wårt blinda För
nufft / sig offta til skada och fördärf; Men Gud
som af faderlig och hiertbrinande Kiärleek i all ting
söker wårt bästa / uthseer ther til bequämligaste tij
den/så at om thet skiedde förr eller senare/ skulle thet
os icke så nyttigt och hälsofamt wara / en eller til
wår Saligheet så wäl tienna. Wij kunne förthen
skul all som trngast hålla os wid these Gudz Ord:
Gud gör all ting wäl i sinom tijd. Hwilken
som therpå bygger och i trona sig förläter / han
frögdar sig i Herranom altijd / och är glad i sinom
Gudi. Hugswalelsens och hopsens Helge Ande
upfulle och Eder som nu i diupa Sorgen quar
lämnade ären med Frögd och Frid i trona / och med
allo Krafft / effter sin Herlighets Riikedomar styr
ke edre bedröfwade Hiertan uti alt Tolamod och
Långmodigheet med Glädie!

Han styrcke os jämtwäl allesammans på thes
ne Stunden uti Ordes öfwerwägande och betrach
tande! ther om wij bidie i Jesu Namn: Fader wår ic.

Texten

TEXTEN

Uppenb. B. XXI. Cap. v. 7.

Then som winner / han
skal alt thetta få åga / och
iag skal wara honom hans
Gud / och han skal wara
min **S**on.

När Apostelen Paulus af the Ephesers Troo /
och thetas Kiärleek til all Helgon hörde
hade / önskar han them uölyste förståndz
ögon / at kunna förstå / huru rijk Gudz Arfs
Herligeet är uti Helgonen! Är en Sinnriik Eph. I, 7. 16
önskan / innehållandes en Önsksaligheet / then HER-
ren Gud Helgonen bewijsat hafwer. Jag säger
Helgonen / eller / som then Sahl. Herren Lutherus
til bättre förklarung tillsat / sine Helgon. Ty then
Helige Skrift weet afinga andra än Gudz Hel-
gon / them han sig selfwom til åbra helgat hafwer.
Eliet finnas / Gud bättre! många / the ther sig en-

B iii

Helige

2. Tim. III, 5.

Zeph. III, 11.

Psal. XII, 4.

Job. XV, 14.
15. 16.Eph. V, 25.
seq.

Heligheet inbilla / så the intet mindre än Helige äro /
 som wij see icke allenast uti the Påswisse Wårtheliga
 ge / besonnerlig Munkar och Nunnor / utan och uti
 wår Evangeliske Kyrckia skrymtachtige Menniskior /
 the ther hafwa ett skeen til Gudachtigheten /
 men thes Krafft försaka. Sådana fallar Her
 ren skolta Helgon / och hotar / wiliå them utrota ;
 Som och David / när han flagar / at the Helige
 äro förminskade wordne / beder och säger : Her
 ren utrote alt Skrymterij / och the Tungo / som
 stoor Ord talar. Af Naturen äre wij alle Ohe
 lige och Syndefulle. Swad är en Menniskia /
 at hon skulle wara reen / och at han skulle wa
 ra rättfärdig / som af Quinno född är ? Sij /
 ibland hans Helga är ingen ostraffelig / och
 Himlarna äro icke reene för honom / huru
 mycket meer Menniskian / som är stygg och
 ond / then ther Orättfärdigheten dricker / såsom
 Watten ? Men Gud helgar os genom sin Sons
 Blood / sedan wij genom Trona uppå honom äre
 rättfärdige wordne : om hwilken Helgelse trår Tri
 die Apostoliske Troos Artikel handlar. Ty Chris
 tus hafwer älskat församlingen / och utgifs
 wet sig sielf för henne / på thet han henne hel
 ga skulle / och hafwer giordt henne reena i
 Wattensens Baad genom Ordet. På thet
 han skulle beställa sig en församling / then
 herlig är / then ingen gläck eller Skryndio
 hafwer / eller annat sådant / utan at hon skulle
 wara

13
wara helig och ostraffelig. Fridsens Gud ^{1. Theff. V, 13}
helgar os öfwer alt / at war heele Ande och
Siäl / och Kropp må wara behållen utan straff
i wärs HERRES Jesu Christi tilkommelse.
Han helgar os i sine Sanning / hans Taal ^{Joh. XVII, 17}
är Sanning.

Uti en sådan skänckt och tilågnat Heligheet /
beslijta sig these helgade Christne / sedan the i Door
pet aftwagne / genom trona fått nya Krafter / och
så sielfwe om ett heligt Lefwerne / så at the giöra
sig reene af all Riötsens och Andans besmit-
telse / fullbordandes Helgelsen i Gudz råddi-
hoga / i följe af Gudz befalning / på hwilken och ^{1. Pet. I, 15, 16}
Apostelen Petrus sig beropar / säyandes : ^{2. Cor. VIII, 8} **Effter**
honom som eder kallat hafwer och helig är /
warer i och Helige uti all edor omgångelse.
Ty thet är skrifwit : I skolen wara Helige /
ty iag är helig. Kallas altså the Christrogne ^{αγιος}
aldenstund them Christus giord är til Helgelse /
och ther sämpte / i Krafft af sådan tilråknad Hel-
gelse tiena Gudi utan fruchtan i Heligheet och ^{Luc. I, 24, 25}
Rättfärdigheet för honom i alla sine Liffz
Dagar.

These Helige äro nu the samma / hwilkom
Gud hafwer besliärdt sit herliga Arfz. Rikedo-
mar / hwarigenom Apostelen förstår thet Ewiga
Liffwet / som i thetta Runnet heter ^{1. Κληρονομία}
Arf / emedan thet icke genom Siärningerna / utan
af Nåde gifwet och skänckt warder ; äfwen som tå
ett fate

Gal, IV, 7.

Rom. VIII, 15.
16, 17.

ett fattigt tiggare Barn af en mächtig Konung til Scepter och Krona utur tråcken och sin oreenlighheet uptagit warder. Hwilket Apostelen på ett annat Rum särdeles utförer: Här är nu icke meer Tienare utan Son. Är han Son / så är han och Gudz Arfwinge genom Christum. Tienare och Dagafarlar / wil han säya / måste förtiåna sin Löön / men ett Barn arfwa Fadrens goda. Medan nu Himmelen och thet ettriga Ljfwet / såsom ett Arf af Gud Fader gifwet warder / så förtiene wij thet intet / som och Apostelen i föregående III. Cap. ån tydligare sagdt hade: Om Arfwet förtien / tes genom Lagen / så worde thet icke gifwet genom Löfftet. Men Gud hafwer thet Abraham genom Löfftet friskskiändt. Theraf han och skreff til the Romare, at the fått utkorade Barns Anda / i hwilkom the ropte Abba fiäre Fader! Then samme Andan / säger han wiidare / wittnar med wår Ande / at wij äre Gudz Barn: Äre wij nu Barn / så äre wij och Arfwingar i neml. Gudz Arfwingar och Christi Medarfwingar / om wij annars lijde med honom / at wij och med honom komma måge til Herligheten.

2. Ett Gudz Arf / för Wissheten skul / at ingen ther om twisla må / emedan thet icke ens Menniskios / utan Gudz Arf är. Ens Menniskios Arf warder offta disputerligt giordt / och Enom nu med wåld / nu genom list uhr Händerna spelat; Men

Men then som är en Gudz löfftes Arfwinge i Chri-
sto / genom Evangelium / han warder med Gudz
macht bevarat genom trona til Saligheet / hwil-
ken beredd är / at hon skal uppenbar warda i then
nittersta Tijden.

Eph. III, 6

1. Pet. I, 5

3. Ett herligt Arf / eller emot hwilket all
thenna werldzens Herligheet intet är. Andoch sto-
re Herrars och Potentaters Herligheet / Pracht /
Rikedom och sligt kandra os til förundran; lijk-
wål är thet altsammans / när wij thet rätt anse/
förgångeligt och obeständigt / all Menniskios
Herligheet är såsom Blomstret på Gräset
säger Petrus. Men wid thet Himmelska Arfwet
är en ewig och öfwer allamåtton wichtig Her-
ligheet / emedan the Utförde få Saligheet i
Christo Jesu med ewiga Herligheet.

1. Pet. I, 24

2. Cor. IV, 17

2. Tim. II, 10

4. Ett rikt Arf / för then rika öfwerflödiga-
heet skul af all Herligheet / af all Saligheet / all
Frögd / all Wällust / in Summa, af alt godt / thet
wid och icke then ringaste brist / eller nogon osäll-
heet wara kan. Ett Arfskap här på Jorden / ware sig
så stort som thet nogonsin wara kan / är thet lijkwål
emot thet Himmelska såsom ett litet Korn emot ett
stort Sanberg / såsom en Droppa Watten emot
heela Haafwet. Konung David lämnade sin
Son Salomo så många Centener Guld och Silfwer /
samt ädla Steenar at arfwa / at han allena til pi-
os usus och Templez upbyggelse gaf tree tusend Cen-
tener Guld af Ophir, och Siutusen Centener flart

1. Par. XXX,

3. 4.

E

Silfwer

Silfwer. Men hwaräst är thet nu / och hward
wore thet om skönt nogon i thenna Stunden arf-
de 1000 och än 1000 gånger så mycket / ja hward
wore thet emot thet Himmelska Urfwet / som hwar-
ken räknas / mätas / skattas / eller begripas kan? för-
denskul och Apostelen the Himmelska Rikedomar
på sådant sätt beskriwer / at Malculus icke utan er-
sak med förundran sagt hafwer: Eas esse inexpli-
cables, them wara outgrundeliga. Ingen Men-
niskia kan af Naturen weta och förstå / hward Ri-
kedom / hward Herlighheet / hward Skönheet uti thet
himmelska Urfwet är; all wetenskap här om mo-
ste komma ofwaneffter ifrån Liusens Fader. Hwar-
före och Apostelen för the Epheser beder / at Gud
them gifwa wille icke allenast Wijsdomsens och
uppenbarelsens Anda / til sin egen Kundskap / utan
och uplysta Förståndz Sjön / at the förstå kunna /
huru rijk hans Urfs Herlighheet är uti Helgonen.

Nu såsom thenne Salige Mannen hade af Gudz
Nåde och sina wälgrundade Studier uplysta För-
ståndz Sjön / och sig i Andanom öfwer Gudz herli-
ga Urfs Rikedom / som han wiste och fullkomligen
trodde sig i Himmelen beredd wara / hierteligen al-
tid förlustade / och så så han litet för sit Afskied
ifrån thena werlden / med andacht utien stadig Tro
begick HERRENS Högnärdige Natward / sånan-
des: Min Jesum / som mig saligheten förwärf-
wat hafwer / släpper jag intet: Alder före / i an-
seende til thenne hans sidste Swanesång / äre upläs-
ne Qrs

17

ne Orden för en Liff. Text wid thes hederliga Bes
grafningz Ad utsedde och begiärde: Then ther
winner &c. Et herligt och Tröst. Rikt Språk/ i
hwilket thetta Himmelska Arfwet os omständeligen
föreställes / och ther om på thenna Stunden forrte-
ligen och enfaldeligen læras skal/ med Paulo hiertelig-
gen önskadades / at wår Herres Jesu Christi GUD/
och Herlighetenes Fader wille gifwa eder / mine äls-
kelige Åhörare / Widsdomsens och uppenbarellsens
Anda / &c. Jag wil genom Gudz nådige bistånd/
sammansätta mig i thenna Swagheten möjeligit är/
Thesse grundriße Orden tydliggen utföra / och om
Gudz Helgons herliga Arffkap således handla / at
wij ordenteligen effter hwart annat beskåde:

I. The Helige / såsom Arfwingerne.

II. Thet Rikta Arfwet / som the be-
komma.

III. Arfstagningen / och huru the ther
til komma.

Sad om Fadrenom / som os hafwer be-
quåma giordt til at dehlachtige vara i
the Heligas Arfwedehl i Liffet /
Med these Ord / älskelige Christne / upmuntrar
then helige Apostelen Paulus sine Colosser til Col., 1, 12.
skuldig Tacksägelse emot Gud / för then Nåd / at
han them såsom oskicketlige mörksens Barn bequå-
ma

18
ma giordt til at undfå ett sådant hårligit the utwal-
das Arf i Gudz Rijke / och thet ewiga Liuset: Wis-
serlig hade the Orsak at hembåra Gudi för thenna
stora Nåde sine Låppars Offer; Wij Herrans ål-
skelige / icke mindre / wij som också af Naturen äre
wredenes Barn / och åfwen som the Colosser sute
fordom uti ett hedniskt Mörker under Diefwulens
Wåld och slafwerij / wij / wij hafwe icke mindre or-
sak at tacka Gud / som os therifrån / af blotta Nåde
och Barmhertigheet genom sit H. Evangelium til
thetta Rikka the Heligas Arf i Liuset kallat och
församlat hafwer. Wile wij nu theraf såsom
gode Gudz Barn / dehlachtige warda / moste wij
fölia then gudommeiga Kallelsen / och icke stråfwa
emot thens Helige Andes wårskande i Ordet /
hwarigenom han os bequäma gör / och wåra För-
ståndz Sgon uplyser / at wij om then rätta Wägen
icke fehla måge. Uplåjne Text / ehuru listen han är /
gifwer os doch ther om / sampt heela Arfwetz Be-
skaffenheet en ganska god effterrättelse / os före-
ställandes

I. The Helige / såsom Arfwingerne.

The Ohelige måge icke göra sin räkning up-
på nogon dehlachtigheet uti thetta Arfwet. Wet-
ten icke / säger Paulus, at the Orättfärdige icke
skola arfwa Gudz Rijke? Farer icke wille /
hwarcken Bolare / eller Afgudadyrkare / eller
Hoorfarlar / eller the Beeclingar / eller Drän-
giastianz

2 Cor. VI, 9.
39.

giasfiändare / eller Tiufwar / eller Girige / eller
Drinckare / eller Sådare / eller Rofware skole
arswa Gudz Ryke. och åter: I skolen weta/
at ingen Bolare / eller Oreen / eller Giriger /
(hvilken är en Afgudadyrkare) hafwer Arf-
wedehl uti Christi och Gudz Ryke. Men
the Helige allena äro Fadrens wälsignade / hvilke
Riket besittia skole / som them ifrån Werldenes be-
gynnelse tilredt är. Och the samma warda i wår
Text kallade Sfwerwinnare: οὐκ ἐπινοῶν, then som
winner / säger han. Thetta är en sann Christens
Littel / hvilken icke gifwes honom / som i heela sit
Lefwerne allenast wähl begynner; utan honort
som thet Christeligen ändar. Mången begynner
wål / som Judas, hvilken begaf sig uti Christi Scho-
la / och äfwen som the andre Lärjungarna reste om-
kring med honom / men wid ändan wiste sig mäch-
ta slätt / i thet han icke allenast förrådde sin Mästa-
re / utan och sedan af förkwifflan hängde sig sielf; tå
twertom andra göra en slätt begynnelse / och ända
wål / såsom then ene Rofwaren / hvilken med Christo
forsfastat wardt / then thet i heela sit Lefwerne fö-
ga godt gjorde / men wid annalkande Dödsstund sig
omwände / och fick af HERranom Jesu Löffte om
Paradisjet. Här af moste ingen fatta en sådan
mening / lika som behöfde icke en sann Christen ifrån
begynnelsen / öfwer heela Lijftiden sig om ett Chris-
teligit Lefwarne alt framgeent bestyta; utan alles-
nast med Rofwaren på Korset / wid ändan / tå Dö-

Eph. V, 5

Matth. XXV,
34

Matth. XXVI,
15. 17.
C. XXVII, 54

Matth. XXIII,
43

Matth. XXIII,
43

Den anflappar / Altige biddia och sig Gud befalla ;
 Ingalunda / then ther altså täncker / han är lijk en
 Soldat / som nedkastar sit Gewähr / och gör sig lu-
 stig / sitter ibland godt Compagnie / och dricker sig
 full / i then mening : thet är tyd nog hålla sig brastt
 när Slogtningen angår ; men blifwer medel tyd
 af Fienden uti sin Sâkerheet oförmodeligen förrea-
 stat / fången och dödat : Åstwen så går thet til i wår
 Christendom : Then som icke tager sin Skantz wål
 i acht / icke alle Sgnebleck står i Trones Sköld ned
 Andans Swârd / alltid biddandes i Andanom / at
 han icke faller i frestelse / han kan af Diefwulen /
 Werlden / och sit eget Riött oförseendes öfwerum-
 plar och ombracht warda. Skulle nogon gång lyc-
 kas / at en sådan uti sin Sâkerheet icke omkommer /
 utan i sin Dödstund finner tyd och Nåde til om-
 wändelse / si / så är doch intet theruppå at wåga /
 utan at fara wârligen fram / ty af then andelige
 Fienden / med hwilken the Christne dageligen haf-
 wa at strijda / kan en plözligen angrjpas och öf-
 wertwinnas. Är altså wår Christendom en sta-
 digwarande Kamp och Strijd / thâr man aldrig
 sina Wapn nedläggia / utan alltid strijda och sig
 wâria moste ; alltid stå Satan emot / som är en
 arg / starck och listig Fiende. Wij hafwe icke
 Strijd emot Riött och Blod ; utan emot Gör-
 star och wâldige / nembl. emot Werldenes
 Herrar / the som regera i thenna Werldenes
 Mörker / emot the onde Andar under Him-
 melen. Satan

Satans Anhang är **Riött och Blood** icke allenast the förgligen sinnade werldenes Barn/ hwilke os utwärtas med allahanda förargelser och onda Exempel förföra/ nu med finckre och fagre Ord / som Salomo af sine Hustrur lät sig förföras til Afguderij: Achab af Jesabel sin Gemåhl til at giöra ondt och förfölla Gud; Propheter; nu genom Tyrannij til thet ondt är tvinga wele / som Antiochus tvingade juderna til at affalla ifrån Gud/ och öfvergiftwa sine Fäders Lag; Utan och then i os sielfwe inwärtas boende onda begiärelsen / som os dageligen och stundeligen reetar och anfechtar. Wele wij tå icke af os sielfwa och wårt egit Riött och Blood underkustwade warda / moste wij förnuffteligen emot os sielfwe / utan återwändo städze ridderligen kämpa / och Riöttet samt thes Lustar och Begärelser korfästa. Ja här til kommer / at wij understundom med Gud sielf tå han sig til en grufweligan förwandlar / kämpa moste / såsom Patriarcken Jacob, och then Cananestte Qwinnan.

Så moste nu Menniskian alltid wara i Strijd på Jorden / och får intet hwijla / ty hon lefwer in Ecclesia Militante, uti the strijdande Kirckian / thår hon såsom en tapper Soldat sig hafuer at exercera. Rustningen wijser Apostelen och tillijka underwijser / huru man kämpa och strijda moste / om man öfwerwinna wil. Tager til Eder alt Gudz Harnest / säger han / at i mogen emot stå i then

onda

Sap. IV, 17.
1. Reg. XI, 4.
2. Reg. XXI,
5.

2. Macc. VI, 7.

Gal. V, 24.
Job, XXX, 25.

Gen. XXXIII,
24.

Job, VII, 11.

onda Dagen och i all ting beständande blifwa.
 Så står nu omgiordade kring om edra Länder
 med Sanningens / och iklädde rättfärdighete-
 nes Kräfvet / och Fötterna skodde med
 fridsens Evangelio, ther med i redo ären. Men
 öfwer all ting tager Trones Skiöld med hwil-
 kom i kunnen utsläckia all hins ondas glödande
 Skott / och tager på eder Salighetenes Hielm /
 och Andans Swärd / som är Gudz Ord. Men
 the Christnas Kamp måste för all ting skie uti Troo-
 na / på thet the måge hålla sig fast in til Gud / som of-
 Segren gifwit hafwer genom war Herra Jesum
 Christum. Uti sådan Troo måste the flitigt och
 utan återwändobidia. The måste och uti the öfri-
 ga sine Christendoms Stucken sig wähl öfwa: hö-
 ra Gudz Ord / behålla thet uti ganska godt
 Hierta / och bära frucht i Tolamod. The
 måste wachta sig för alt thet / som Diefwulen be-
 hagar / bortkastamörksens Giärningar / och
 ikläda sig lufsens Wapn / och wandra årliga /
 Omfider när så wijsda kommer / at man uti swåra
 Anfächtningar med Gud sielf kiämpa måste / så
 kan en trogen med Tårar bemängd Bön alt uträt-
 ta / som uti omtalte Patriarcken Jacob är at see.
 Han kiämpade of alla Macht med Gudi / Han
 kiämpade med Engelen och wann / ty han greet
 och bad honom. Såsom en Soldat / som victo-
 rilera wil / intet får vphöra mit uti Strijden / utan
 måste utstå kiämpningen: Allså måste en Christen
 fullbor.

Eph. VI, 13, 16.

2. Cor. XV, 57.

1. Theff. V, 17.

Luc VIII, 15.

Rom. XIII,

12, 13.

Of. XIII, 3, 4.

2. Cor. VII, 16.

fruborda Selgelsen i Gudz råddhoga; och icke
 uphåra at troo/ at bidia/ at fasta/ och giöra thet
 goda/ til thes han är inlåten til sitt Himmelska
 Arf/ så han så uti thet goda stadfastat warder/ at
 han numehra lijf the goda Englar / hwarfen Troo
 eller bedia behöfwer; ty han är försatt uti then
 triumpherande Kyrckian / och nyttjar med Glädie
 sin Arfwedehl / ty ingen må giöra sig tanckar af
 komma/ som icke sin Strid och Kamp wäl utförer/
 ty hwar och någor kiämpar / han krönes icke/
 utan han redeliga kiämpar. 2. Tim, II, 5. Eho fördenskul sig
 uti sådan Christenkamp rätt beteer/ han är en sann
 Christen/ och om han in uti Dödsstunden ther med
 fortsar / och kiämpar ridderliga/ så heter han ὁ νικῶν.
 en Öfwewinnare / then ther genom Lijf och Död
 bryter sig in i Himmelen.

Til thenna andeliga Segren råder och förma-
 nar os Gudz Son / genom sin trogne Tienare Jo-
 hannem; then han och ther om befalte skrifwa i
 sönnerheet the Siu Församlingernas Englar och
 Lärare til uti Asien; thet och Johannes uti sina
 Bref til hwar och en Församling troligen effter-
 kommer / och offta upreepar / på thet ju alle wetta
 måtte / hwilka the rätte Himmels Arfwingar
 wara skole. Til Församlingen i Epheso skrifwer
 han: ὁ νικῶν, then ther winner/ honom wil iag Apoc. II, 7.
 gifwa äta af Lifssens Trää / som är i Gudz
 Paradijs: Til Församlingens Engel i Smyr- ibid. v. 12.
 nen: ὁ νικῶν, then ther winner / han skal ingen

D

Skady

Skada få af then andra Döden. Til Församlingenes Engel i Pergamon: Then som winner / honom wil iag gifwa äta af thet fördolda Manna, och wil gifwa honom ett godt Witnessbörd / och med thet Witnessbördet ett nytt Namn beskriwet / thet ingen kiänner / utan then thet får.

v. 17.

Til Församlingen i Thyatira: Then ther winner / och håller min Märk in til ändan / honom skal iag gifwa Macht öfwer Hedningerna / &c. Til Församlingen i Sarden: Then som winner / han skal så Kläder warda med hwijt Kläder. Och iag skal icke utskrapa hans Namn af Lüffens Bock / och iag skal wederkäna hans Namn för min Fader / och för hans Englar. Til Församlingenes Engel i Philadelphia: Then som winner / honom wil iag göra til en Pelare uti mins Gudz Tempel, och han skal icke meer utgå. Och iag skal skrifwa på honom mins Gudz Namn / och mins Gudz stadz / thes nya Jerusalems Namn / som nederkommer af Simmelen ifrå min Gud / och mitt nya Namn.

c. III, 5.

v. 12.

Til Församlingens Engel i Laodicea: Then ther winner / honom skal iag sitta låta med mig på min Stohl / såsom och iag wunnet hafwer / och är sittandes worden med minom Fader på hans Stohl. Och på lijka sätt står och nu här i wår

Text: ὁ νικῶν, then ther winner / han skal wara Krefvingen: hwilket äfwen thet samma är / som
Chri-

Christus annorstledes säger: Then som blifwer fast uti åndan / han warder salig. War trofast in til åndan / så skal iag gifwa dig Liffens Krona. Gålt thet tu hafwer / at ingen tager tina Krono. Ty Seger och Beständigheet märker här thet ena så mycket som thet andra / then som beständig blifwer / han är en Sfwertwinnare. Så öfwerwann Jacob / då han uppå sin Dödsång wäntade effter HERRANS Saligheet. Så öfwerwan David / då han såsom en Man then om Mesia försäkrad war / alt wäl disponerade til sin saliga Död / och med Glädie förbidde sin Dödsstund. Så öfwerwan then gamle uppå Israels Tröst wäntande Simeon, då han i sin glädiefulla Dödsstund affsked tog. Så öfwerwan Apostelen Paulus, då han redan offrat war / och Stunden förhanden at skilias hådan: Jag hafwer kämpat en god Kamp / iag hafwer fullbordat Loppet / iag hafwer hållet trona. Så hafwa alle helige Martyrer öfwerwunnet / theröfwer sig en stor Röst i Himmelen höra låt: Nu är wår Gudz Saligheet / och Krafft / och Rijke / och Macht / hans Christz worden effter wåra Bröders beklagare är förkastat / then them beklagade för Gud Dag och Natt; Och the wunno honom för Lambsens Blod skul / och för thes Witnesbyrdz Ordz skul / och the hafwa icke älskat sit Liff alt in til Döden. På något sligt sätt moße jämwäl alle Christne öfwertwinna / så framt the

Matth. XXIV.

13.

Apoc. II, 10.

C. III, II.

Gen. XLIX,

18.

I. Reg. II, 1.

seq.

Luc. II, 25.

2. Tim. IV, 7.

Apoc. XII,

10, II.

Arfwet intaga och besittia wilia. **J**a icke annor-
ledes äro the alle som öfwerwunnet / komne in uti
the Heligas Register och Taal / emedan the icke alles
näst begynt helige wara / utan och i sådan Heligheet
in til ändan fortfarit / twagit sina besläckade Klä-
der i Lambsens Blod / och såsom Öfwerwinnare
genom Döden med Triumph ingådt uti Ljfwet.
Theße alle äre Gudz Arfwingar. Men frägas nu:

Apoc. VII, 14

II. Om Arfwet / hwad arfwa the få?

Tà πέντε, **A**ll / säger Texten, then som **W**in-
ner / han skal alt thetta få äga / eller som thet
egenteligen i Grundspråket heter / Arfwa. **T**het
klingar öfwermåttan wähl / när om en **R**iff **M**an
sänes / at han allenast en **S**on lämnar til Arfwing-
ge öfwer alt sit goda / iä at han allena tager alt bår-
de löst och fast / och behöfwer med ingom dehlut;
Men twert om icke så wähl / thär många Arfwing-
gar äro / eller så stort och riff **A**rf en falla kan.
När **E**leasar **A**brahams **T**ienare om sin **H**erre och
thes **S**on säger : **H**ERren hafwer riffeliga
wålsignat min **H**erra / at han är stor worden /
han hafwer gifwit honom fåår och fåå / **S**ölf-
wer och **G**ull / **T**ienare och **T**ienarinnor / **C**am-
meler och **A**snor / thet til hafwer **S**ara min **H**er-
res **H**ustru födt minom **H**erra en **S**on i sit
nom ålderdom / honom hafwer han gifwit
alt thet han hafwer : **W**ar thet ett mäcra beha-
geligit **T**aal; såsom en häller til mindre behag / thet
som står

Gen. XXIV,
35-36.

som står om then unge Tobia, at han icke allenast
 arfde sina lekamliga Föräldrar; Utan och så fått
 heela Arfwet effter Raguel, och alle hans Ugode-
 lar. Men om the Helige säger här Texten, at
 the τὸ πᾶντα, alt arfwa och äga skole / alt hwad han
 them i Skrifften lofwat hafwer / alt sit goda / och
 alla sina Rikedomar / uppå hwilka ingen ände är /
 fördenskul och Paulus sig billigt öfwer Gudz Rikes-
 doms Afgrund förundrar och utropar. Ohwil-
 ken Diupheet af Gudz Rikedom! Han ar icke
 allenast rik af Barmhertigheet / utan och af för-
 mågo / riket öfwer alla them / som åkalla ho-
 nom.

Tob. XIV, 15

Rom. XI, 33

Eph. II, 4

Rom. X, 12

Ja när wij thet Ordet τᾶντα, alt / än wiidare
 öfwerlägge / måge wij hehl fogeligen Gud sielf
 therigenom förstå / hwilken icke allenast af Mercu-
 rio Trismegisto offta τὸ πᾶντα, alt kallat warder /
 som och Eugobinus lib, III, de perenn. Phil. bety-
 gar / at the gamble Philosophi samteligen kallat ho-
 nom τὸ πᾶν, tiht utan all twifwel Husläraren Sy-
 rach syftar / så han effter Gudz lofwande med these
 Ord sluter: Korteligen / αὐτὸς ἐστὶ τὸ πᾶν, han är alt
 samman; Utan thet hafwer och Apostelen Paulus
 med så många klara Ord skrifwit / at Gud är τὸ
 πᾶντα ἐν πᾶσι, alt i allom. Huru thet är til at för-
 stå / kunne wij här så fullteligen ey begripa; Doch
 så myckel / at ther med icke säyes / Gud wara alt for-
 maliter, som the Lärde tala / ty på thet sättet skulle
 Creaturen wara Gud Skaparen; utan causaliter

Syr. XLIII, 30

1. Cor. XV,

28.

& eminenter, at alle Creatur hafwa sit wäsend och warelse af Gud/ som them skapat hafwer/ och dageligen uppehåller; och när alle Lefwande och Lijföfse Creatur warda til intet/ så skal doch Gud ån tå på ett obegripligit wijs wara sinom Utwaldom alt uti allom. Honom skola nu the Helige få arfwa och åga/ både honom sielf/ såsom och behla hans Himmelrijke.

Rom, VIII, 17.

Therhoos skal man grant märkia/ at hwar och en af them τὰ πνεύματα, alt intaga skal. Men aldenstund uti Epistelen til the Hebreer Cap. I. v. 2. uttryckeligen står/ at Gud Fader hafwer satt sin Son Jesum Christum til Arfwinge öfwer all ting/ frågas: huru kan tå wår Text såna om the Helige/ som öfwerwinna/ at the alt arfwa skole/ sedan Gudz Son redan haar alt Arfwet borta? Apostelen sielf betager os thenne scrupel, när han the trogne/ såsom Christi Medarfwingar föreställer/ sånandes: Are wij Barn/ så äre wij och Arfwingar/ Neml. Gudz Arfwingar/ och Christi Medarfwingar. Ja/ säger tu/ huru kan thet wara/ at the Helige skola alt arfwa/ när the äro Christi Medarfwingar/ åth minstone moste the deela Arfwet med Christo? Här på swaras: Christus såsom Gudzewige Son är then naturlige Arfwingen/ och i förmågo af sådant Herrewälde herskar i sina Herlighheet mitt ibland sina Fiender: Men lijkwål åfwen som han os Barnskapet hos Gud förwårfwat/ altså uptager han os och såsom Nådebarn

barn uti sit Arfz gemeenskap / at wij få niuta och
 nnttia all then Saligheet / som os lofwad är / och
 hwar och en som winner / sittia med honom
 uppå hans Stool / såsom han är sittandes
 worden med sinom Gader på hans Stool.
 Afwen som han sittandes warder uppå sin Herlig-
 heez Thron / åfwen så skola icke allenast the tolf
 Apostlerna och så sittia på tolf Stohlar / och döma
 the tolf Israels Slächter / utan och alle Helige sko-
 la uti thenna Herligheet med deel hafwa. **We-**
ten icke / at the Helige skola döma Berldena?
 Frågar Paulus. Ja förut hade han them redan alt
 lifka som tillskrifwit och inrymbdt: Alt är edart/
 thet ware sig lifswet eller döden / ware sig thet
 nu är / eller thet komma skal / alt är thet edart/
 doch så / at i ären Christi / och Kristus är
 Gudz; Tu frågar återigen: Huru kan thet skie.
 at En ibland the Helige Gudz Arfwingar skal alt
 hafwa emedan Barnen äro många? Allom them/
 som honom anammade / gaf han Macht at
 blifwa Gudz Barn / them som troo i hans
 Namn; I ären alle Gudz Barn genom JE-
 su Christi Troo. Så många nu Barnen äre / så
 många äro och Arfwingerne / som alla wilja uti
 Arfwet Deel hafwa / huru kan då hwar och en
 bland them alt hafwa? Swaret är: At i men-
 nislige Arfskaper fuller så tilgåår / at hwar åst
 många Barn och Arfwingar äro / thår blifwa
 små Arfzlotter / och moste hwar och en med sin afwi-
 trade

Apoc. III, 26

Matth. XIX, 28

I. Cor. VI, 2

I. Cor. III, 21

Joh. I, 12
Gal. III, 26

Gen. XXIV,
5. 9.

trade Deel nögd wara ; tager then ene alt / såsom
 Isaac, moste the andre gå toomhändte bort/eller låta
 sig med nogon Gåfwa bendija/som Keturæ Barn.
 Men wid thetta Gudomeliga Arfwet går heelt
 underligen til: Här är hwar och En häres ex alle,
 och bekommer alt; Jag får heela Arfwet / tu och så/
 alle Helige skole jämwäl få thet heelt och hållit / sin-
 guli totam, & omnes universam alle sammans sko-
 le thet alt få / och en i synnerheet skal thet och alt
 hafwa; ty thetta Arfgodzet warder icke ringare af
 theras myckenheet / som thet besittia/ en eller min-
 dre / fast än Arfwingerne äro många / utan thet
 blifwer så stort för många som för få / En bekom-
 mer så mycket som alla / och alla som een / Skrifwer
 Augustinus (in Ps. 49.) Kan tu icke inrymma thet
 ta uti titt Förnuft / så betänck / at och sielwa Arf-
 wet är än obegripligit / at tu med titt Förnuft
 en fatta kan / huru skönt / huru herligt / huru out-
 sänelig stort thet wara skal / töfwa til thes tu wär-
 keligen thet bekommer / tå skal tu med seendes Sgon
 thet få see / Gud sielf skal wara titt Arf / honom
 får tu tå see såsom han är. Honom skal ingen
 från dig taga / en eller thet ringeste dig afgå af Sa-
 ligheten / som af Gudz åskådande / uti dig upwäckes /
 theraf / at så många tusende Helige honom och så
 hafwa och åskåda / och af sådant åskådande salige
 äro. All Wijsheet skal tu hafwa i titt Förstånd /
 all Heligheet i tin wilja / och skal dig thet intinnan
 intet afgå / fast än andre Helige uti sitt Förstånd äro
 wijs / uti sin wilja helige. En För-

1. Joh, III, 2.

En Försmaek af thetta stora och fullkomliga
 Arfwet / som hwar Christrogen beelt och hållit
 niuta och besittia skal/hafwer os Christus i sit Testa-
 mente, then H. Mattwarden/til ett prof och en wis
 Försäkring effter sig lämnat. En när iag thetta
 Sacramentet anammar / så undfår iag så wäl som
 tu och alle andre Communicanter, ja hwar och en i
 synnerheet/ heela Jesu Christi sanna Bekamen/
 och all hans Blod / såsom uti en gammal Hymno
 står: Sumit uous, sumunt mille, quantum iste
 tantum ille, nec sumptus consumitur, thet är: An-
 tingen en tager eller tusende / så får lijkwäl så mycket
 then ene som then andre; En så mycket som tusen-
 de / och tusende så mycket som en / doch warder Spijs-
 sen / som annammag / icke therigenom minskad och
 förtård. Wid thesse och flere sådana Gud; Hem-
 ligheter / moste wij taga Förmufftet fångat / wij mo-
 ste icke låta os thet främmande förefomma / när wij
 höre / at then ene uti thet ewiga Lijfwet skal hafwa
 τὰ πύλα alt / then andre alt / och hwar och en ibland
 så många tusende alt / så at ingom thet ringaste no-
 got afgår: En Gud är mächtig uti the Heligas
 Försambling / och underlig öfwer alla the som
 omkring honom äro. Uti andra Arfsskaper här
 på Jorden går thet så til: Förr än Sonen träder
 til Arfgodzet / moste Fadren döo; Men här twert
 om / moste Sonen döo / förr än han i Arfsskapet in-
 stält warder. När Lazarus blef döo / så först
 wardt han, af Engelen förder i Abrahams Skiothe.

E

Henoch

PLXXXIX.

8.

Luc, XVI, 22.

23
 Henoch och Elias äre fuller medan the ännu lefde / i
 Himmelen uptagne; Men sliike otwahnliche och öf-
 wernaturlige Exempel får ingen beropa sig uppå.
 Låtom os wara ther med nögd / at hwar och en /
 som i trona fiämpar och winner / alt hafwa och
 äga skal. Dett rijkt Arf! Men huru är thet änd-
 teligen beskaffat

III. Med Arfstagningen?

Arfwet är wist / Arfgodzet herligit / frågas
 allenast / huru Arfwingen til Arfwet komma kan?
 Texten wijsar os / at han icke genom nogon sin för-
 tienst / utan af blotta Nåde / doch lijkwål wärckeli-
 gen ther til kommer.

Först / at Arfwingen utan all sin Förtienst och
 Wärdigheet til Arfwet komer / pröfwas nogsampt af
 Ordet κληρονομήσει, som i Texten står / han skal få
 äga / eller egenteligen sagt / arfwa. Hwaraf thet
 Ordet κληρονομία kommer / thet wij redan i Ingån-
 gen öfwerwågat hafwe. Egentelig härkommer
 thet af κληρῶ, hwilket heter en Lott / som war-
 der kastat i Skidtet / men faller hwart Hæ-
 ren wil. Sålunda kastade Apostlerna Lott öf-
 wer Barlabam och Matthiam, och Lotten föll uppå
 Matthiam, hwarigenom han til the ellostwa Apost-
 lerna förordnat wardt. En emedan Arfskapena
 fordom werdo genom Lott utdeelte / som wij Exem-
 pel hafwe uti thet förlofwade Landet / thär Josua
 kasta-

Prov. XVI, 33.

Act. I, 26.

33
fastade Lott öfwer Israels Slächter/ och utdeelte så-
dan Arfwedeel ibland them. Ther uppå och Her- Joh. XV, &
ren Messias snuffar uti sin Böön/ i hwilken han pris- seq.
sar Gud för then sköna sig tilfalna Arfwedeelen
och säger: **H**ERren är mitt Godz och min
Deel/ tu uppehåller min Arfwedeel. Lotten
är mig fallen uti thet lustiga/ mig är en skön Pl. XVI, 5, 6.
Arfwedeel tilfallen. Förthenskul warder i ge-
meen alt arftagande med thet Ordet κληρονομείν, ge-
nom Lott intaga och besittia/ betecknat/ som thet
förefommer Gal. IV, 30. när Apostelen af 1. Mos.
B. XXI. Cap. anförer Sara Ord: Drif ut Tien-
stequinnona med hennes Son/ ty Tienste-
quinnones Son (& μὴ κληρονομήση) skal icke blif-
wa Arfwinge med thens Grias Son. Sam-
maledes står thet i Matth. V. Cap. Salige äro the
Sachtmodige/ ty the skola besittia Jordena/
egenteligen effter grekiska Texten, the skola arfwa/
eller såsom ett Arf intaga Jordena. Alltså menar
och wår Text, så han tilskrifwer them Heligom
πίστε, alt/ thet är/ Himmelen och all Saligheet/
then the besittia skole/ icke såsom en förtient Lödn
för theras Arbete och Giärningar; utan såsom ett
Arf/ thet the såsom Nådebarn utaf ijdel Nåd be-
komma. Intet Barn förmåhr af Föräldrarna
sitt Arf förtiena/ fast mindre en usel tiggiares
Son/ ett heelt Konungarijke/ thet han likwål så-
som ett/ uhr tråcken uptagit Nådebarn effter en
mächtig Konung/ arfwer och besitter. Af blotta
Konugz

Eph. II, 8. 9.

Rom. XI, 6.

Konungzlig Nåde skier thet/ och icke effter Förtienst och Wärdigheet: Alltså kan en heller nogon Men- niska thet himmelska Arfwet Gudi aftiena/ utan wijs undså thet af Nåde/ effter som wijs och af Nåde til Barnskapet komne äre. Af nådene ären i frelste genom tron/ och thet icke af eders/ Gudz Gåfwa är thet/ icke af Gärningerna/ på thet ingen skal beröma sig. Ur thet nu af Nåde/ så är thet icke af Gärningom/ annars wore Nåd icke Nåd. Sålisset som Israels Barn thet förlofwade Landet Gudi aftiena kunde/ så listet funne och wijs honom aftiena thet himmelska utlofwade Landez Arf/ tijt in han os/ genom thenna Werldenes öfn förer/ om wijs elliest uti Barnslig Ind- no wandre effter hans willa/ och icke med then hoop som knorrade/ i Sknen nedslagne warda.

2. Warder och thetta wärfeliga arstagan- det genom these war Textz Ord tiiskianna gifwit: Och iag skal wara honom hans Gud/ och han skal wara min Son. Swilke Ord i 2. Sam. VII, c. v. 14. fuller om Christo egenteligen förstås/ eff- ter Apostelens förklarung Heb. 1. 5; Men här see the uppå hwar och en Arfwinge/ then Gud för sin Son erkänner/ och sig self til hans Gud och Fader skäncker. Utskinnaden är thenne: Christus är Gudz Son effter bägge Naturerna; effter then Gudommelige/ per naturam, emedan honom Gud af Ewigheet födt hafwer ur sitt Gudommelige wäsende; effter then Menniskelige/ per unionis grati-

Psal, II, 7.

35
gratiam, emedan han är uptagen utt Gudz Sons
Persons Eenigheet / tå Gud uppenbarat wardt i
Kjötet. Men wij äre Gudz Barn allenast per ado-
ptionem, emedan wij genom Christum Gudz een-
da Son Barnskapet af blotta Nåd undfått hafwe.
Så wist som nu Christus Gudz Son är utt Salig-
heten / såsom en sanner Gud / och så wårkeligen ho-
nom Himmelen såsom en sann Meniskia är af Her-
ranom inrymd / som säger til honom: Sätt tig
på mina högra Hand; Så wårkeligen skal sam-
ma Himmel hwarjom och enom helig / som öfwer-
winner / gifwen och inrymd warda / och thet i krafft
aff these Orden: Jag skal wara honom hans
Gud / och han skal wara min Son; Är så myc-
ket sagt: Han skal icke allenast wänta och hoppas
thet ewiga Arfwet / utan thet samma och så wår-
keligen i sinom Tijd intaga och besittia: ty iag är icke
nu allenast hans Gud och Fader / och han min Son /
utan skal och håresster hans Gud och Fader ewigt
blifwa. The trogne hafwa fuller redan här på
Jorden Gud til Fader / och äro Gudz Barn / men
thet doch allenast uti Troon och Hoppet / therom
Johannes skrifwer: Mine Kiäreste / wij äre nu
Gudz Barn / och thet är icke ån uppenbart /
hwad wij warda skole / men thet wete wij / tå
han blifwer uppenbar / tå warde wij honom
lijke. Som och Pauli Ord tijt hänn gå: Wij äre
wål salige / doch i Hoppet. Men thår / tå
Troon och Hoppet uphöra / skola the wara Gudz
Barn.

1. Tim. 6, 16

Gal. IV, 4

Pfal. CX, 2

1. Joh. III, 2

Rom. VIII

249

Barn / och Gud theras Gud och Fader / i fullkomligaste åtniutande / så at / hwad the här i Troon fattat / och uti Hoppet wäntat / thär så fullheligen nyttia skole / Som Primasius och wid thenne Text förklarung anmärckt / så handes: Cum per spem uenietur ad rem, ipse DEus erit electis æternæ beatitudinis præmium, quod ab eo possessi possideant in æternum, thet är / när man genom Hoppet / kommer til thet goda man hoppas / så skal Gud sielf wara them Utwaldom ewiga Salighetenes Lödn / then the / af honom besutne / i Ewigheet besittia skole. Ty the skola / säger HERren Zebaoth / wara min Egendom på then Dagenom / then iag giöra skal / och iag wil skona them / lika som man skonar sin egen Son / then honom tienar / och i skolen thet emot åter see / hwad för en åtskillnad är emillan then Rättfärdige / och then Ogudachtiga / och emillan then som Gudi tienar / och then som honom icke tienar. I skolen så seet / och edart Hierta skal Glädia sig / och eder Been skola grönskas såsom Gräs: Så skal man kiänna HERrans Hand på hans Tienare och Arfwingar.

Mal, III, 17, 18.

Ec, LXVI, 14.

Thetta ware så korteligen uti eenfaldigheet talat om Gudz Helgons herliga Arfskap / hwar uppå wij os uti wår Christelige Troos Artikel om thet ewiga Ljfwet grunda kunne. Och såsom wij nu Gudz herliga Löffe för os hafwe / at then som winner / såsom en Gudz Son alt arfwa skal / så för late

låte wij os theruppå/ och troo effter Döden ett
 ewigt Liff/ effter then Apostoliske, Nicæniske Be-
 fiännelsen/ hwar til uti then/ så kallade Symbolo
 Athanasii, thetta Christi Språk billigt satt är:
The som wäl hafwa giordt/ skola framgå til
Liffens Upståndelse. Nu är thet fuller en swår
 Trones Artikel, som af natursens Lius icke kunnig
 warder / aldersföre skrifwer Augustinus: Hoc præ-
 cipue Christianos à gentili errore discernit, quod
 hi hanc tantumodo vitam credunt, nos etiam futu-
 ram; thetta skilier förnämbligst the Christna
 ifrån then hedniska Wilfarelsen/ at Hedningarne
 troo allenast thetta timmeliga Liffwet/ men wij
 Christne och så thet ewiga tilkommande Liffwet.
 Låtom os förthenstul grant märkia uppå sådana
 Skriftenes Språk / the thet os om thet ewiga
 Arfwet försäkra / och så wäl i Gambla som Nya
 Testamentet til ett stort Taal finnas kunne / them
 nu Tijden icke tillåter framdraga. Behåller i syn-
 nerheet these / som Eder om thetta rika Arfwet
 utur sielfwa Texten och af Eph. 1, 3. Om thet oför-
 gängeliga / obesmittade och otvanskelige Arfwet af
 1. Pet. 1, 4. Thestlikes om Arffsens Löffte som the
 kallade Ebr. IX, 15. och om Arffsens Lödn/hwilken the
 bekoñna / som HERranom tienat/ Coll. III, 24. fort-
 teligen theenne gängen föredragne äre/ thet til Pau-
 lus them uti Epheso och Mileto, och under thetas
 Namn alle Christne troligen förmanar: **Kiäre**
Bröder / säger han / jag befäller eder Gudi/
och

Joh. V, 29.

Act. XX, 32.

och hans Nådes Ande/ hwilken mächtig är
upbyggia eder/ och gifwa eder Arfwedeel
ibland allom them/ som helgade warda.

Joh. III, 15, 16.

Matth. VII, 14.

Wij hafwe thes utan hört/ at then som alt
arfwa wil/ moste öfwerwinna; hwar af nog samt
pröfues/ at fast än Gud allom Menniskiom arf-
skapet giärna unner/ lijkwäl icke alle owilkorligen
ther til komma; utan the allenast/ som i Trona
in til ändan beständige blifwa: Allenast the som
troo på Gudz Son/ skole icke förgåas/ utan
få ewinnerligit Lijf. Nu är minste dehlen/ som
troor/ och i troona öfwerwinner; största Hoopen
i Werlden året som icke troor/ och i Trona icke öf-
werwinner/ the ther förthenful rätta Wägen til
thet saliga Arfwet icke träffa funne: Ty then
Porten är trång/ och then Wägen smaal/ som
drager til Lijfwet/ och fåå äro the/ som honom
finna; doch sådant oactandes/ bekommer lijkwäl
GUD sin Himmel full; En fast än i anseende til
the Fördömda/ Himmelens Arfwingar fåå wara
funne/ så äro the lijkwäl icke fåå/ blott i sig sielfwe
ansedde: Månge warda kommande af östan
och wästan/ och skola sitta med Abraham, Isaac
och Jacob i Himmelriket/ står Matth. VIII, 1.
Thersöre och Johanni uti Uppenbarelsen icke nogot
ringa antaal/ af them som öfwerwunnet/ utan en
stor Skaare wissat warder/ then ingen räkna
kunde af allom Hedningom och Slächtom och
Solckom och Tungomålom/ ständandes för
Stohlen

39
Stohlen och för Lambena / Kladd i hwijsa
Blader och Palmer i thetas Händer.

Cap. VIII, 9.

Emedan nu thetta Arfwet af sådan wärdig-
heet och Rikedom beskriwret warder / at the Heli-
ge i Himmelen alt så arfwa och äga / så styrkes ther
af wår swaga Troo i then wiså förhoppningen / at
wij uti thet ewiga Lijfwet och så GUD sielf arfwa
skole med alt hwad Gud är och förmähr: In thet
heter alt. Gud skole wij see Ansichte emot An- 1. Cor. XIII, 12
sichte; och icke allenast see / så wäl med wår Kropp /
som förstånz Sgon / utan och honom kiänna / och
hans Skönheet / hans Klarheet / hans Herligheet /
hans Rikedomar nyttia / ja honom wärkeligen be-
sttia / och tillika hafwa alt hwad godt är och heter /
både til Kropp och Siäl / all Wisheet / alt Förstånd /
all Heligheet / all Frögd och Glädie. Wår Kropp
warder aldeles himmelsk / andelig / klar / subrilig / och
med andra sljta egenstaper alt så förklarar / at han
blifwer lijk Jesu Christi förklarade Lefamen. Phil. III, 21
Wij så arfwa en fullkomlig Herligheet / at alt mo-
ste bortto wara / som wår Kropp och Siäl i nogon
mätto beswärligt synes / ther emot hwad them godt
gör / thetas wardakhe / såsom af en Ström / Ps. XXXVI, 9.
mättade. Wij så arfwa en ousäyelig Herlig- 2. Cor. XIII, 4
heet / then ingen Menniskia uttala kan. Wij
så arfwa en Ewig Herligheet / then wij aldrig
meera förlora kunne / ty ingen skal taga eder Glä-
die ifrån eder / säger wår kiäre Trälsaree Job. XVI. Job. XVI, 22.
22. Thetta troo wij nu i Christelig ensaldigheet /
til thes

til thes wij komme tijt / och i sielfra wårket så er-
fara / huru med thetta Arfwet bestaffat är. Gud
hafwer os lofwat och tillsagt / han skal wara wår
Gud / och wij hans Barn / ther uppå wij os stadig
förlate / Förnufftet såne och ther emot ehwad thet wil.

Såsom ett Barn til sin Faders Arfwegodz
kommet är / så wele och wij på samma sätt Himme-
len och Saligheten arfwa / sötiandes inga andra
skäbl ther til / än sådana som i Arfskaper wålgrun-
dade äro: GUD wår Fader unner os thet af hie-
telig Kiärleek / och förthenstul hafwer os sine kiär-
komme Barn thet ewiga Ljfwet / såsom ett rjkt och
oförgångeligt Arf / ifrån Ewigheet nådeligen bes-
skärdt / och så til såyandes / testamenterat: Gudz
Son hafwer os med sin Hörsamheet / Pjino och
Död Barnskapet och Arfwet förtient: Gud then
Helige Ande tilågnar os genom sit heliga Ord alla
Arfgodzen / och them os genom the Helige Sacra-
menten kraffteligen förseglar. På wår Sijda be-
höfwes en meer a här til / än at wij med trones Hän-
der Arfgodzet emottage / här uti Hoppet / och thär
uti wårkeligit besittjande. Ty så lyder Gudz Te-
stamente, som Christus thet affattat: Thetta är
hans wilja / som mig sändt hafwer / at hwar
och en som seer Sonen / och troor på honom /
han skal hafwa ewinnerligit Ljff.

Joh. VI, 40.

Bort förthenstul med the Epicureers och Sad-
duceers grofwe willfarelse / hwilken icke allenast för-
dom i nogre Judar upstegen är; utan och hos män-
ge är

41
ge ännu / som Namnet af Christo föra wilia / sig /
Gud bättre / med sielfwa Wärdet insinner. Ibland
hwilke then Komerske Påfwen Johannes XXIII
offenteligen lärde: Vitam æternam non esse, nec
aliam post hanc. Ewigä Lijfwet icke wara til / ew
eller nogot annat effter thetta. Hwilken Epicuriske
Lära / uti Mötet i Basel är fördömd worden. And
dre sljke Empectas och Bespottare går man för
bij / the ther alle wiserligen / intet ewigt Lijf arfwa
skole / äfwen och therfore / at the thet ewiga Lijfwet
icke trot hafwa. Wij rätte Christne / hälle os fast in til
Löfftet / som os Texten gifwer / then som winner /
han skal alt få arfwa och äga.

Bort och med thetas förmätne Lära / som ge
nom goda Wärd och Giärningar / thetta himmel
ska Arfwet sig förtiena / och lijka som köpa wilia.
Wij hafwe af thenne förklarade Text alreadyt
och förnummet / at wij thet icke förtiene / utan arfwe /
och altså bekomme thet / icke som en Lön / utan såsom et
χαρισμα, en Nådskänck uti Christo Jesu
wärom *Græta*: Hwilken allena os thet dyrt
köpt och förwärfwat hafwer.

Rom. VI, 23.

Bort bort och så med thetas falska Lära / som
absolutum Electionis decretum försähta / lärandes
at Gud effter blotta sit owilforliga Bestut / haf
wer af Ewigheet giordt ett sådant Testamente,
thär uti Arfwingerna utan nogot Förord om Troo
na inskrefne äro. Ty fast ån Gud sine Arfwingars
Namn / icke i anseende til thetas goda Wärd och

S ij

Giär.

Biärningar in uti Lijffens Book inbednadt; så
 hafwer han thet lijkwal giordt i anseende til thetas
 Troo / hwar med the under Christe sin Feldtherres
 Baner / såsom tappre Stridzman Werlden öf-
 werwinna / och Segeren behålla skulle / thet os och
 Texten lærer / fallandes Arfwingen τὸν νικῶνα, en
 Öfwerwinnare / then thet winner. Aldenstund nu
 Gud af Ewigheet föruth säg / hweim ibland Men-
 niskaorna sig genom Troon beständig til Christum
 och hans Jörtienst in til ändan hålla / och altså rid-
 derligen öfwerwinna / eller twert om thet icke giöra
 skulle / hafwer han effter sin allwisse förhynn / then
 Ena för sin Ötroo skul / utur Lijffens Book ut-
 slutet och förkastadt; Men then andra för sin
 Troo skul inskrifwet och utforat. Hafwer altså
 Gud then som öfwerwinner / uti Christo ut-
 waldt / för än Werldenes Grund lagder war /
 och tagit honom sig sielfwom til Barn genom
 Jesum Christum / effter sin wilios goda bes-
 hag / sinna herliga Nåd til Lof / genom hwilka
 han hafwer os täcka giordt / uti honom som
 Fiärkommen är.

Eph. I, 4.5.6.

Thetta skal billigt tiåna os til en wahrnagel /
 at wandra försichteliga / på thet Gud icke må giöra
 os arflösa. Skole allenast the blifwa Gudz Arf-
 wingar som öfwerwinna / så warda twert om the
 wiserligen ifrån arfwedehlen utslutne / som icke öf-
 werwinna. Sådana äro icke allenast alle Aposta-
 ta, och Mammeluter / som sin Religion förneka /
 och fals

43

och falla ifrån then sanna Troon / utan och alle
Mundchristne / hwilka under thet Christna Namnet
intet mindre göra / än kämpa emot Satan och
Synden / och förthenful redan af Diefwulen öf-
wertwundne äro ; hwilken förer them fångna i
sin Snara effter sin wilja. Intet Belials Barn 2. Tim. II, 26.
må göra sig tancfar om nogon Afswedeel i Gudz
Rijfe / utan gånge med alle obootsfärdige / och tage
hoos then Fadren Diefwulen sådant Arf / som them
Fördömdom med faasligit slutt / strax effter upläs-
ne och förklarade Text tilägnat warder / nembl.
Them råddom och otrognom och grufweligom /
och Mandråparom / Bolarom / och
Trullkarlom / och Afgudadyrkarom / och allom
Lögnachtigom / (Theße alle sätter Herren emot
them som öfwertwinna / och säger nu wijdare hwad
the arfwa /) theras deel skal wara uti then
Siön / som brinner med Eld och Swafwel /
hwilket är then andre Döden. v. 8.

Thetta märker i Werldenes Barn / i som haf-
wen eder deel medan i lefwen / och uti Ps. XVII, 14.
beskrefne ären ; i thet tilkommande Lifswet såå i en
annat än Eld och Swafwel at arfwa. Ären i här
Gudi / eder rätta Fader olydige / och löpen ifrån
honom såsom oächta och icke Barn / måge i wara Ebr. XII, 3.
fullwige uppå / at han eder såsom oächta tractera,
och heelt ar flöse göra skal. In om the Helige alt
arfwa skole / hwad blifwer ta öfrigt för the obelige
annat än som Helfwetes Quahl och en ewigwah-

rande Werd / som Dieflomen och hans Eng-
glom beredd är?

Förtbenskul / mine älskelige / låtom os sträfwa
effter thetta Himmelska Arfwet / och ingalunda
hängia våra Hiertan wid thet Jordiska / hwilket
wij doch uti Döden släppa / och effter os lämna mo-
ste. Then wijse Hedningen Seneca skrifwer: Quid
stupes? quid miraris omnes hujus mundi divitias?
pompa est, ostenduntur istæ res, non possidentur,
& dum placent, transeunt: Hwad förundrar tu
tig så storligen öfwer alla thenne Werldenes Rike-
domar? ett Skådespehl är thet / hwar uti många
ting twissas / men icke besittias / och när the os alra
måst behaga / förswinna the. Besinne wij nu stis-
ke rättfärdige Tancar om thetta förgiångeliga /
hos Hedningerna / skulle thet så icke wara os
Christnom en stor skam / om wij therom annor-
lunda och ochristeligare tancia skulle / Wij som we-
te af thet beständiga goda / och dageligen höre /
hwarföre Gud låter all Jordenes Rikedom och
thenna Werldenes Herlighheet så fluchtig / så ringa
och förgiångelig wara? at wij nembl. effter thet
öförgiångeliga och ewiga Arfwet i Himmelen sträf-
wa skole. Särer effter thet som ofwan til är /
icke effter thet som på Jorden är. Låtom os
med Apostelen säya. Jag förgiäter thet til ryggia
år / och sträcker mig til thet som framman til
år / jagandes effter Målet som föresatt är / til
then Löön som förhåles ofwan effter / af
Gudz

Coll. III, 2.

Phil. III, 13, 14

45

Gudz kallelse i Christo Jesu. Doch lijkväl är
thet icke nog / ønska Urswet och thet åstunda / then
Laate döör öfwer sine ønska / ty hans Händer Prov. XXI, 25.
wilja intet göra / thet moeste och Handen läggas
wid / och thet effter stråfwas / winlågger Eder
therom / säger Christus / Luc. XIII, 24. icke som
funde man thet med twinga sig thet til / utan emes
dan then som alt arfwa wil / winna moeste. För
denskul låtom os kämpa / ja redeliga kämpa / 2. Tim. II, 51
Swilket sker / när wij os iklåde all Gudz Wapn /
och för all ting tage på os tronens Sköld / och An
dans Swärd / som är Gudz Ord / i all Bön och
åfålan / alltid bidiandes i Andanom.

O huru lycksalig är then Kämpen / som behål
ler Plazen / och ändtlig öfwerwinne / fast än thet
undertijden skarpt tilgår. En frimodig Soldat
achtar ljetet / at han i Drabningen blässerat war
der / allenast han weet stort Bytte wara förhanden /
thet doch owist nog och åfwentyrligt är; Men
wij / twert om / äre fullwisse theruppå / at / så framt
wij tappert fächte och öfwerwinne / wij så alt arf
wa och åga skole. Wij moeste strijda och lijda förr
än wij Urswet intaga och roligen bestitta kunne.
Hæc est urbs fortitudinis nostræ, illa est Civitas re
quiei nostræ, säger Bernhardus: Här är Plazen /
på hwilken war Tapperheet sig wiisa moeste; Men
thär war Roligheez Stad / thär wij ewinnerligen
hwijla skole. Wijdare säger han: Om wij här
öfwerwinne / så skole wij thär herlige warda / och
i stål

i stället för then/ här på Hufvudet dragne Storm-
hatt / så en Krona: I stället för thet i Handen för-
da Swärdet / ett Scepter och en Palmquist: I stäl-
let för Sköld / en färguld Rock: I stället för Pan-
ter / en lång skön Klädnat. Thet är fast drageli-
gare / låta sig här ett Gnebleck tryckias / än thär
ewigt pynas. Gud hafwer os med sådant För-
ord tillsagt Arfskapet / at wara hans Arfwingar och
Christi Medarfwingar til then ewiga Herligheten /

Rom. VIII, 17.

nembl. om wij med honom lijde. Verldenes
Barn söria och quida när the listet få at arfwa.
lutter Därheet: Ty om skönt then timmelige för-
mogenheten än så mycken wore / måste hon doch
likwäl omsjider förlåten warda: Ther emot alle
Gudz Barn sig för thet öfvermåttan rika och
öförgiangeliga Arfwet / som them af Ewigheet
bestiärdt är / hierteligen frögda kunne / wetandes
at the arfwa Gud sielf med alt thet han är och för-
måhr. O Rike Arfwingar / fast än the såsom onyndige Barn här listet besittia.

Tob. IV, ult.

Sörg intet min Son / sade then gamle Tobias til then Unge / Wij äre wäl
fattige / men wij så mycket godt / om wij fruchte Gud / sin Syndena och gidre
thet godt är. Låt nogon här på Jorden arfwa tijo Romungariken / han arf-
wer doch likwäl icke *τὸ πᾶν*, alt / Men wij / Gudz Barn uti Himme-
len altsammans. Här i Werldene går thet ofta så til: När Barnen eller an-
dra Arfwingar efter en Dödan arfwet deela skole / finna the oförmodeligen
meera Giald och Skuld / än Gudz och Penningar / och stå alfa histelige be-
dragne: Men wij rätt Gudz Barn / som alt thet Jordiska hälle för Träck /
på thet wij måge winna Christum / see icke uppå thet synliga / utan på thet
osynliga / på ett ebsäckiat / owansteligit och rikt Arf / ty hwar och en Arf-
winge arfwer altsammans: Ett Guddomeligit Arf / ty wij arfwe Gud
sielf / ett saligt Arf / ty wij skole wara och blifwa Gudz Söner och Döttrar
ewinnerligen.

Phil. III, 2.

1. Cor. IV, 8.

Gud Fader som os wälsignat hafwer med all andelig wälsignesse i the
Himmelska ting genom Christum / han stadfäste och försegle thet i en hördt
hafwen uti edra Hiertan / med löfftesens Helige Anda / hwilken
wår Arfspant är! Amen, Amen.

PERSONALIA.

Såsom denne Höga och förnämme närvarande För-
samling / Gudz Mann til Åhrö / sina Siälur til
störckia och nyttig warning / samt den nu för våra
Sgon uppå Vären stående vår Christendoms
Broder til yttersta Heder och Minnelse / nu med flit och
Andacht ahördt och inhämtat hafwer de Underwijsningar /
tröster och Förmaningar som af Gudz helige of hugnelige
Ord framförde och förklarade äro. Så lærer hon och för-
modeligen intet låta sig långsamt falla at låna gunstige
Sron til dåt man effter en gammal och loflig plägsed öfwer
thenne Sahl. aflednas födelse / upvärt / dåt besynerligaste
af hans Wandel och ändtliche Sahlige Ålsked ifrån denne
Werlden i fortheet ärnar at omröra; och dåt så mycket
mindre som hans Gudelige / Dngdige / ärbare / huggelige och
redelige här ibland oss förde Leswerne och omgånge med sin
större rätt dåt af oss synas fordra / at wij dåt beröm som
han i Liffztyden härigenom wäl förtiänt icke tillåte med des
döde Kropp uti then tysta och mörka Grafwen nedersän-
kas / utan at wij dåt hos oss uti ett tacknämt och hedersamt
Minne behålla och länge lefwa låta. Och är thenne nu
hos Gud ewinnerligen Sahl. Mannen för detta Hans
Kongl. Man. & Troo Liånare och Tullförwaltare wid
Stockholms stora infommande Siötull Ehreborne och
Wälbetrodde ZACHARIAS KIRCHNER, födder hijs til
Wården uti Staden Martenburg i Saxon den tiugunde
och siäte Dag af Februarii Månad / då man skref effter
Frålsarens börd År 1643 af Christelige och hederwårde

G

Föråk

Föräldrar / nembl. Fadren / Borgaren och Hattmakaren
i bemelte Stad Ehbörne och Wäl:tt Hans Kirchner, och
Modren den Ehbörne och Dygdesamma Hustru Rebec-
ka Heiderin, af hwilka Fadren uti en hög Alder öfwerlefs-
wer / men Modren för honom och långt för dätta igenom
den timmelige Döden saligen hädanskilder. Och hafwa
thesse hans Föräldrar straxt efter den naturliga Födelsen in-
gen ting låtet sig angelagnare wara än at thenna deras lifla
Son måtte genom den nye födelsen ingå uti Gudz Nades
Rike / där delactig blifwa af Salighetens medel och Gudz
Församlingz förmåner: Hwilken omsorg och Gudeliga
nijt de mycket mindre i längden sparat / men hafwa då dhe
funno at hans Förstånd genom Aldrens tilltagande för-
merat / sådant tähla funde / gifwet honom lika som med
sielfwa Miölken at indricka sanna och alswara Lärdomar
om sin plickt emot Gud samt wetenskapen om sin Christens-
dom: Och som af hans stadiga Seder och tämmeligen
mogna dömmen / jämwäl i de spåda Åren / de hämtade säkra
Prof af hans Öwischheet och naturliga Gåftor sampt den
åtrå han wijste til at något Godt och nyttigt lära / hafwa
de Å: 1649 honom uti Scholan och Gymnasium i Hall låtet
inskrifwa / dijt de och siälfwe 3 År tilförende ifrån Mar-
tenburg beofördt hade / Hwarest så wäl under public som
privat information hwad Lycka och Förtöfring han alt in
til Ån. 1660 sig gjorde / tähla nog samt de wackra och be-
römmelige Witnessbörder / som han af sine Præceptores
giordt sig wärdig: I Magdeburg förnötte han sedan ett
Åhr uti sine på begynnte studiers flitige ijdande / dådan han
sig til Academien i Leipzig förfogade / och wann där ge-
nom wackra Prof af sin flit och snällheet på en kort tijd så
af sine

af sine Præceptorer som de öfrige uti berörde Academiske Societet, den goda Landan om sig / at skulle ingen Tjänst och Synla af hans Stånd och Willkühr kunna honom anförtroes / den han icke med beröm kunde beflåda. I anseende til hwilket Öfwerfrijg Commissarien Adle och Wälbeherr Baltzar Leyonsteen nu warande Assessor i Göta Håf Rätt honom genom Bref anmodade / at under sitt underwissande och synsel antaga hans där å Orten då wi standes Söhner / af hwilket tilfålle han och effter sina Föräldrars samtne sig betiånte där med at försöka sin Lycka i fremmande Land; gjorde sig altså genom ett berömligt Testimonium från Academien ledig / til resan färdig / och samma sina Disciplar An. 1662 hijt öfwer til Skåne fölgde / där han uti sin anförtrodde Synla i fem År icke utan wälbemålte sin Patrons goda nöne och sitt första beröm med all flit och ospard möda sig troligen förhelt. An. 1667 blef honom gifwen befallningen öfwer hans Excellences Högwålborne Grefwe Rörigz Marckz Godz i Skåne / den han i tre År med all heder och nönaftig rickthet förestod. An. 1670. låt han sig bruka för Secreterare wid offtabemelte Herr Leyonsteens öfwer Commissariat i Skåne / Halland och Blekingen / wid hwilket ärende han sig så försicketligen och wäl förhelt / at man och där af bleff förorsakat wid den stora Jorderesningz Commissionen, som i Skåne An. 1671 förhabdes / aff hans Hand och Pånna sig at betiåna; Hwar wid han och förmedelst sin flit och skickelighet sig således bekant gjorde at omsijder hans Excellence Kongl. Rådet Högwålborne Herr Claes Rålamb aff hans i alla dessa Wärf / wakra försicketighets Prof / årliga förhållande och wundne Beröm betweekt in-

tet twiflade. at falla honom til sin Bookhållare / samt se-
dan des förnåme och angelågne Årender gunsteligen förtro
och under Händer gifwa / hwilken Tidust och Förättning
han och med största flit och Trooheet således förwaltat haf-
wer / at hans Excellence sitt nådige behag därutinnan så
med Orden som sielfwa Siårningen alltid rundeligen bes-
tygadt / och särdeles där med utwiist / at hans Excellence
År 1676 sunnit honom wärdig til Secreteriatet i Kongl.
Sloß Canzeliet at befordra.

Som han nu till Åren mognare tnekte beswärligit
wara / dåt öfrige af sin Lifstid ensam at förnöta / ty har
han och låmpat sina Tankar til at förliufwa sin Tid med
ett behageligt och årligt äktenskap / och altså effter Gudz
nådige Försyn och moget betänckande å både siidor samt
Wäppers och Förwänters gott pröfwande med Ehrebor-
ne Gudfruchtig och Dygdesamma Matrona Hustru Maria
Stockenström, ett trofast äktasförbund ingadt Ån. 1679
Den 2. Februarii ; uti hwilket äktenskap han den bästa sãmia
den sätaste förtrogenheet och fullkomligaste Kärleek / som
ibland äkta Personer står at önska / lyckeligen och lustigen
idtat och niitet hafwer / hwar af och nu skeer at des saknad
hans käraste i Sorgen effterlätne Waka så mycket swårare
ångzlar och bedröfwar. Samma År wardt honom op-
dragen Förwaltningen öfwer Stockholms stora infoms-
mande Siötull / den han så wäl som sitt hærtills hafde Am-
bete / med särdeles Bekymmer och Waaksamheet til sin Sf-
werhets nådige behag / alla wederköranders nöne och in-
gens förtroet alt in til sin Död förättat / umgåendes med
all ting årligen och redeligen / som stode han alla Sgneblet
inför Gudz rättwissa och altseende Sga. Under denna tid
war

war han som offkast of swära anstöter af Siukdom för-
sökt, dem han dock genom Gudz hjälp samt Läkiarens flit och
Förfarenheet så wijda öfwerwunn / at nu alle begynnte göra
sig hopp om hans hälsos fullkomliga restitution; Men
dock syntes lika som hade Siukdomen sig hwijlat och sam-
lat Krafter at honom på nytt så mycket starkare ansättia/
så at han förledne År 1684 den 30. Novembris af dödzens
swårheet fann sig med alswar antastat och kände dät hans
Tijd icke torde lång blifwa / ty har han och då mycket skn-
dat at göra sig med Gud förlykt / och til sina Synderes
Förlätelses / sin rättfärdiggörelses och then Himmelska
Sälhetens säkra Pant den 12. Decembris näst därefter
med Christelig beredelse och största Andacht undfånget
H. E. Krans heliga Nattward / hemställandes alt dät öfri-
ga Gudz nådige behag och skickelie; under Siukdomen
wiste han sig så råblig och behiärtat at han icke allenast för
sig intet klenmodighets Tegn skönjas lätit utan och gifwet
de sina hopp om sin Sundhets igenbekommande / jämwäl
då hans Ögon nu snart summo i sielswa Döden; Den
största Sorg som honom syntes röra / war at han så oför-
modeligen och hastigt skulle ruckas ifrån sin käräskade Kä-
ka utan at hafwa lemnadt någon effter sig aff samma sitt
säta äktenskap / som hans Namn förlänga och hans dngdi-
ge och ärbara Footspår effterträda kunde; Besinnande
lijfwäl Gudz underlige dock nådige willia och styrelse / både
sijlf läste / of när Krafterna dät en tählde / lät andra-
sig föreläsa Gudz helige Ord / theras sig tröskade / sin Troo-
stärckte och med andächtige Böner gjorde sig aldeles redo-
och färdig at lämna thetta usla jordiska / och intaga then
Sälheten / som Gud honom i sijn Ord utlofwat och han i

hela sitt Leswerne så idkesamt effterfarit / i med ler tijd för-
gat han icke sina diupa Suckar / sine hiärtans Bodbärare
och Tjänsteandar til Gud opsända / til theß han ändteligen
Den 14. Decembr. Kloctan 11 för Middagen / lifka som til
en sööt och roelig Hwiyla stilla insomnade / sedan han här
i Werlden lefwat 41 År 9 Månader / 2 Wefor och 4 Das-
gar.

Såsom nu hans oskrimtade Kärleek och sanna dyr-
kan emot GUD / hans Christeliga Troo / hans stadige
Hopp och uti alt hans Gudeliga Wandel ingalunda tilläs-
ta ofß at annat Troo / än thet hans Siäl nu reda aff
Englarna i Abrahams Stöte införd / hoos GUD ewinner-
ligen fångnas; Så skal och then Troo och Underdånig-
heet / thet med han gädt sin Sfwerheet tilhanda / then re-
delige och liflige Kärleek han betngat sin kära Waka / thet
oyricktiga förtroende han efwadt ibland Släct och
Wänner / then hiälpsamma benågenheet thet med han den
Fattiga fågnat / then Rätträdigheet han har omgåk med
emoot hwar Man / ibland ofß lefwa i ett berömligit och
årsamt Minne / och icke återwända så länge Dygd och
Ärligheet i Heder och Wördna hålles.

Sijf - Uppref /

Si skal then första gång iag Pånnan ändtlig tvinga
Til Sorgeditt? Så måst' min spåda Tunga klinga
Urom förmodan min en ynkelig Klagesång /

Den iag fast heller har bespart til annan gång?
Men dennas sälla Munn / som nu åt Grafwen stundar /
Of sin a Sgon hoop til sidsta Kwällen blundar /

Gid mig en plikt / at iag en Tjden wälta kan:
En see / o sälla Siäl / med fångsamt Lynne an
Hwad iag til sidsta Tienst om Wandel tin kan skrifwa /
At hwilken Momus en en Nässe - Ring kan gifwa.

Hwem är som ikke wet / den om tig hämtat har
Then ring ste kunskap / det tu ett misnöye har
Til denna Werdens siäl? tu widrig Lynkans Lynne
Ansåg med högt förakt / en Konung i tit Sinne.

Tu har från Tyskars Land / der du först Ljusset sett /
Litt Sinne wäl försörgdt med skick' ligheet of wett /
Hwar af wårt Fäderland en trogen Tienst har funnit /
Of sörjer nu dest' mehr / at Parcaë hafwa spunnit
Så snart tin Slända full. Wårt Språk tin Påña skref /
Till Swenscars af - und nått. Tu kloft tin Handel dref.

Tin Dygd af Wänner tin' then pris bör billig äga:
Tu wiste bästa art båd' finn' of Wänsskap plåga.
Tu wast tin Konong tro / tin förmån underdån /
Jemliksom ikke swär / them ringom Himlens låån;

Of töhr iag säya frit / troz af - und / guld'n'e Lufwet
Knappt i när annors Bröst haa sig så diuvt inskrifwet.
Men / Död / hur' har tu of - undat thenna Lust?
Hur' har tu wäntan wär of fågnad wänt i Pust?

De goda :

De goda ryttas bort / de Ondas der mot grönsta /
 Of hinna til de Åhr de sielfwa skiammas onska ;
 Så seer iag Rosor små förwisna innom Wår /
 Der lijkwäl Tjstet tagg Höst . Solen skada får .
 Men som hans sälla Siäl nu länge seen besitter
 En sådan Lust / som en nån dödlig Tunga gitter
 Ut-tala / ja en den / hwem öfwer Himlar tree
 War gifwet under-ting of höga Saker see ;
 Så dristom wij of en hans bortgång mer beklaga /
 Men bidiom heller Gud et sådant Utskeed laga
 För of / när of en gång naturens breeda Lag
 Den Solen kallar fram som gör wår sista Dag !
 Of J / som nu en först är lemnad af Ehr Waka /
 Som denna suura Dryck en owahn måste smaka /
 Hwad genar at med Dust J Eder twällia så ?
 At strömmand' Tårastod af sina Riällor små
 På Kinden flöder ned ? Slätt intet . Han en kiänner /
 Den minsta Suck / den J af Sorg-fult Bröst utsänner /
 En fölioms heller at bort till hans Hwiblostad /
 Upsättning en Cyress / of ritom denna Rad
 Med Jernstyl in i Steen / hans Dngd till äwigt Minne /
 Der af den senar' werd hans lefnad har at finne :
 Den gamla Stadigheet / försigtigheet och Troo /
 Med Kirkner stigne inn här sofwa i söt Roo .

Wid Griffen upsatt
 af
 Niclas Brunell .

